

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดลำปาง กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง

ปลาเก๋า (ชื่อสามัญ Greater Black Shark ชื่อวิทยาศาสตร์ *Morulus chrysophekadion*)

ลักษณะทั่วไป เป็นปลาน้ำจืด มีเกล็ดสีดำสนิท ลักษณะรูปร่างภายนอกคล้ายปลาคะเพียน ตัวโตมีขนาด 5 - 8 กิโลกรัม เป็นปลาที่มีรสชาติดี นิยมบริโภคและเลี้ยงเป็นสวยงาม ปัจจุบันมีการทดลองค้นคว้าในการผสมเทียมปลาเก๋า ซึ่งประสบความสำเร็จ สามารถเพิ่มปริมาณพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ

การเพาะพันธุ์

เลือกพ่อแม่พันธุ์ ปลาเพศผู้บริเวณครีบหุบจะสาก ลำตัวยาวเรียกว่าตัวเมียเล็กน้อย บริเวณท้องไม่อูม ถ้าแตะที่ท้องเบาๆ จะมีน้ำสีขาวคล้ายน้ำนมไหลออกมา สำหรับแม่พันธุ์ บริเวณครีบหุบไม่สากมือ เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์แล้วท้องแม่พันธุ์จะอูมและบวมเบ่งมีสีแดงอ่อน เมื่อพ่อแม่พันธุ์อายุครบ 1 ปี พ่อแม่พันธุ์จะมีน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ขนาดความยาวประมาณ 30 เซนติเมตร และแม่พันธุ์จะมีน้ำหนักประมาณ 800 กิโลกรัม ขนาดความยาว 25 เซนติเมตร แต่ถ้าจะให้ได้ลูกปลาที่มีอัตราการรอดตายสูงแล้ว มักจะใช้พ่อแม่พันธุ์ปลาเก๋าที่มีอายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป เพราะปริมาณไข่และน้ำเชื้อจะสมบูรณ์กว่าปลาที่มีอายุเพียง 1 ปี เมื่อคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ได้แล้วนำมาแยกไว้คนละบ่อ

ในการเพาะพันธุ์ใช้ฮอร์โมนสังเคราะห์ Suprefact (buserlin acetate) ในอัตรา 10 - 20 ไมโครกรัมต่อน้ำหนักปลา 1 กิโลกรัมร่วมกับ ยาเสริมฤทธิ์ domperidone 10 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักปลา 1 กิโลกรัม สามารถกระตุ้นให้แม่ปลาตกไข่ได้ ตำแหน่งที่จะฉีดนิยมฉีดที่บริเวณลำตัวโคนครีบหู พักปลาไว้ตามเดิม หลังจากฉีดฮอร์โมนแล้ว ประมาณ 6 - 8 ชั่วโมง ก็จับแม่ปลาเก๋าที่ฉีดฮอร์โมนมาตรวจดูว่าพร้อมที่จะทำการรีดไข่ได้แล้วหรือไม่ โดยบีบดูที่บริเวณช่องท้องเบาๆ ถ้าแม่พันธุ์มีไข่ออกเต็มที่จะพร้อมที่จะผสมพันธุ์ไข่จะไหลออกมา จากนั้นจึงนำแม่พันธุ์ขึ้นมาใช้ผ้าที่สะอาดเช็ดตามตัวให้แห้ง แล้วจึงทำการรีดไข่ใส่กะละมัง แล้วนำพ่อแม่พันธุ์ปลาเก๋าที่เตรียมไว้มารีดน้ำเชื้อผสมลงไปในกะละมัง ใช้ชนไก่ที่สะอาดคนให้เข้ากันดีประมาณ 1 - 2 นาที จึงนำไข่ปลาเก๋าไปล้างให้สะอาด 2 - 3 ครั้ง แล้วจึงนำไปเพาะฟักต่อไป

การอนุบาลลูกปลา

หลังจากฟักออกเป็นตัวแล้วประมาณ 10 ชั่วโมง จึงย้ายลูกปลาลงในอวนเป็ดที่มีน้ำพ่นหรือเครื่องช่วยให้อากาศในระยะแรก ลูกปลาจะกินอาหารจากลูกไข่แดง หลังจากนั้นประมาณ 1 วันลูกไข่แดงจะยุบ จึงให้อาหารสมทบ ซึ่งให้อาหารพวกไข่ต้มไข่แดงบดละเอียดละลายน้ำสะอาดให้ทั่วเปล้าในถาด หลังจากเลี้ยงด้วยไข่แดงประมาณ 2 วัน จึงใช้รำละเอียดผสมกับน้ำสะอาดให้ทั่ว เพื่อลูกปลาจะได้ใช้เป็นอาหารต่อไป เมื่อลูกปลาอายุได้ประมาณ 5 วัน จึงนำไปปล่อยในบ่อดินที่เตรียมไว้ การเตรียมบ่อเพื่อเลี้ยงลูกปลาเก๋า ทำการกำจัดศัตรูของปลาเสียก่อนโดยตากบ่อให้แห้งประมาณ 4 - 5 วัน ใส่ปุ๋ยคอกแล้วเติมน้ำลงไปประมาณ 30 เซนติเมตร ทั้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ จึงเติมน้ำเข้าบ่อสูงประมาณ 1 เมตร โดยสังเกตดูว่าน้ำในบ่อดินออกสีเขียว แสดงว่าเกิดแพลงค์ตอน ซึ่งเป็นอาหารธรรมชาติ แล้วนำลูกปลาไปปล่อยในบ่อนั้นได้ หลังจากนั้น 1 เดือน ลูกปลาเก๋าจะมีความยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ก็ทำการรวบรวมลูกปลาไปปล่อยในบ่อดินขนาดใหญ่เพื่อเลี้ยงต่อไป โดยปล่อยในอัตรา 2 ตัว/1 ตารางเมตร หรือ 3,000 ตัว/เนื้อที่ 1 ไร่